

Klānu

OŠUPES PAGASTA PĀRVALDES
INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

vestis

2014. gada jūnijs Nr. 3 (187)

Kultūras afiša

21. jūnijā plkst. 20:00 vokālais ansamblis „Harmonija” aicina uz savu 10 gadu jubilejas koncertu
„Ar dziesmu pa dzīvi”

Plkst. 22:00 Jāņu ielīgošanas balle
kopā ar Māri Leidumu
leēja uz pasākumiem bez maksas

20. jūlijā
Aviācijas svētki

27. jūlijā
Ošupes pagasta svētki

2. augustā
Bērnības svētki
Lūgums bērņus pieteikt līdz
30. jūnijam

Sīkākai informācijai par pasākumiem var
sekot uz afišām vai
www.madona.lv
Informāciju sagatavoja kultūras darba
organizatore **Ilze Melngaile**

„Ar basām kājām plaviņā”

23. jūnijā plkst. 22:05
„Miglās” lielus un mazus līgot
aicina Jānis
Muzicēs grupa „Leivēri”
Lustīgai līgošanai ņemam līdzī sieru
un alu

Putojošs alus kauss un ķimeņu siers, dziesmas un dejas, pie ugunsкура radu, draugu vai kaimiņu pulkā pavadīta gada īsākā nakts, dažādi dabas rituāli, ar plāvu puķēm un koku zariem rotājot mājas un pašiem sevi, romantiska mītiskā papardes zieda meklēšana – tādi ir Latvijā ļoti populārie svētki, ko saucam par Līgo svētkiem.

Lai pagasta iedzīvotāju nama durvis grezno bērzu mejas, kūts un klēts durvis – pilādžu zariņi, bet istabās smaržo kalnes.

Lai izdzīvojam tradīcijām un rituāliem bagātos svētkus kā garu spēcinošu mistēriju, jo kurš gan nezina, ka Jāņos papardes zieds jāiet meklēt, rasā seja jāmazgā un jāsavāc ārstniecības augi, kuriem šajā dienā ir īpašs spēks?

*Līkamu un drošu Līgo vakaru un
priecīgu Jāņu dienu lieliem un
maziem pagasta iedzīvotājiem!
Īpašs sveiciens Ošupes pagasta
Līgām un Jāņiem!*

Ošupes pagasta pārvalde

*Tikai neļauj sapņim sasalt,
Sapņim skanīgam, baltam!
Bez sapņa nav spēka dzīvot,
Un cilvēks bez ceļa var nosalt.*

No kreisās: audzinātāja Dace Koļesņikova, 9. kl. skolēni – Agnese Kampāne, Pauls Bārbals, Viktorija Jaudzema, Brenda Vanaga, Ričards Strods, Elvijs Kazulis, Tatjana Silavniece, Arnis Krēsliņš.

**9. klases izlaidums Degumnieku pamatskolā
14. jūnijā plkst. 19.00 skolas aktu zālē**

Ziņas no feldšerpunkta

Ģimenes ārsts R. Rudzāts Degumnieku feldšerpunktā apmeklētājus pieņems **š.g. 11. un 25. jūnijā no plkst. 13.00 līdz 15.00.**

Svarīgi iepriekš pieteikties pa tālruni 22023737, lai saskaņotu pacienta pieņemšanas laiku un dakteris paņemtu slimnieka kartiņu līdz no prakses vietas.

Atgādinu, ka pie ģimenes ārsta par vizīti jāmaksā 1,42 euro.

Sakarā ar atvaļinājumu Degumnieku feldšerpunkts slēgts no 7. jūlija līdz 8. augustam.

Sarmīte Saulīte

Eiropas Parlamenta vēlēšanu rezultāti Ošupes pagastā

Noslēgušās kārtējās Eiropas Parlamenta vēlēšanas.

No Ošupes pagasta vēlētāju saraksta 981 balsstiesīgajiem, vēlēšanās piedalījies 241 balsotājs, jeb 24,5%.

Iepriekšējā balsošanā vēlējuši – 21, mājās – 46, iecirknī – 174 balsstiesīgie.

Par katru sarakstu nodoto vēlēšanu zīmju skaits:

- ✓ „Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija – 1
- ✓ Politiskā partija „Alternative” – 2
- ✓ Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija – 2
- ✓ „Par prezidentālu republiku” – 0
- ✓ Latvijas Atdzimšanas partija – 5
- ✓ Kristīgi demokrātiskā savienība – 1
- ✓ „SUVERENITĀTE” – 0
- ✓ Latvijas Reģionu Apvienība – 3
- ✓ Zaļo un Zemnieku savienība – 50
- ✓ Latvijas Sociālistiskā partija – 1
- ✓ Partija „Vienotība” – 145
- ✓ „Latvijas Krievu savienība” – 0
- ✓ „Latvijas attīstībai” – 3
- ✓ Nacionālā apvienība „Visu Latvijai” –

„Tēvzemei un Brīvībai /LNNK” – 28
Paldies vēlēšanu komisijas locekļiem: Inārai Kokarei, Guntai Gabranovai, Ivetai Šķelei, Mārtiņam Belovam, Aivars Zaubem, vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam Ingridai Juško.

Sagatavoja **Aiva Kangare**, vēlēšanu komisijas sekretāre

Degumnieku feldšerpunkta maksas pakalpojumi

Nr.p.k.	Pakalpojuma veids	Pakalpojuma izcenojums ar PVN, Eur
1.	Mājas vizīte	7,11
2.	Intravenoza injekcija	0,71
3.	Intramuskulāra injekcija	0,43
4.	Katra nākošā i/v vai i/m injekcija	0,14
5.	Pārsiešana	1,42
6.	Cukura līmeņa noteikšana asinīs	0,71
7.	Holesterīna līmeņa noteikšana asinīs	1,42
8.	Intravenoza infūzija (sistēma)	4,27
9.	Mājas vizīte, lai veiktu injekcijas, procedūras	2,85 (+ maksa par manipulācijām)
10.	Injekcijas un pārsiešana mājās ārpus FP darba laika, brīvdienās un svētku dienās	7,11
11.	Izrakstu un izziņu rakstīšana	1,42
12.	Potēšanas pases izrakstīšana	1,42
13.	Maksa par mājas vizīti ārpus darba laika	9,96

Aktīvās atpūtas centra pakalpojumu izcenojumi

Nr. p.k.	Pakalpojums	Izmantošanas laiks (periodiskums)	Summa Ls	Summa Eur
1.	Baseins (bez pirts)	1h	10,00	14,23
2.	Baseins (ar pirti)	1h	11,50	16,36
3.	Publiskais apmeklējums	1h 1 personai	1,00	1,42
4.	Apmeklējums Degumnieku pamatskolas audzēkņiem	1h 1 personai	0,50	0,71
5.	Ūdens aerobika	1 nodarbība 1 personai	2,50	3,56
6.	Ūdens aerobika bērniem (kopā ar pieaugušajiem)	1personai	0,50	0,71
7.	Baseins + pirts + trenāžieru zāle	1h	15,00	21,34
8.	Trenāžieru zāle	1h 1 personai	0,70	1,00
9.	Trenāžieru zāles izmantošana ar priekšmaksu	10h	5,00	7,11
10.	Degumnieku skolas sporta zāles noma	1h	5,00	7,11

Sociālais dienests sadarbībā ar „Klānu Vēstīm”

aicina atsaukties pārus,

kas laulībā nodzīvojuši 50, 55 un vairāk gadus un šajā, 2014. gadā, atzīmē Zelta, Smaragda vai citu kāzu gadadienu

No 4. augusta līdz 8. septembrim Bāriņtiesas locekle Anda Vaska sakarā ar atvaļinājumu, apmeklētājus nepieņems. Nepieciešamības gadījumā zvanīt 26597292.

Dzeja

Jūlijs Augusts Trops

...
Arī pašcieņu iemetu maisā,
Kur viss ir,
Lai naktsmājām derētu
Arī debesjums.

Nu došos, nu apskatišu
Savu dievzemīti skaisto –
Latviju.
Bet atkal stop –
Mazbērni prasās kēpi...

Avižu veidotāji tiekas Varakļānos

Mēs esam tur,
Kur mēs esam,
Lai kā mums gribētos – augstāk.
Guļ laimes akmens
Dzil dziļi...

Kā lai to paceļam plaukstās?

Olģerts Skuja

23. maijā neatkarīgā Varakļānu novada laikraksta „Varakļonīts” redaktore Aina Jaunzeme sadarbībā ar Varakļānu novada domi aicināja avižu veidotājus, sadarbības partnerus un viesus uz informatīvi izklaidējošu pasākumu.

„Spicās Spalvas” *tusiņā* tikās informatīvo izdevumu veidotāji no Ļaudonas, Vestienas, Mētrienas, Ošupes, Lubānas un Cesvaines, kā arī sadarbības partneri – SIA „Erante”.

Pasākuma viesus pie Varakļānu domes sirsnīgi sagaidīja namamāte Aina Jaunzeme, bet namatēvs, Varakļānu novada pašvaldības priekšsēdētājs Māris Justs, delegācijām dāvināja krūzīti un pildspalvas ar Varakļānu simbolikas attēlu.

Nelielā ekskursijā pa pilsētu gida lomu uzņēmās pats namatēvs, izrādot viesiem Varakļānu sakoptākās vietas. M. Justs neslēpa prieku par paveikto Varakļānu pilsētā – veiktajiem pasākumiem energoefektivitātes paaugstināšanai, zupas virtuves izveidi trūcīgām personām, hokeja laukuma slidotavas izbūvi, peldbaseina izveidi, kas atvērts vien kopš 10. maija un daudziem citiem projektiem, kas jau noslēgušies un kas vēl tikai taps.

Pēc tam devāmies uz Varakļānu pili un tās teiksmaino parku, kur mūs sagaidīja smaidīgā pils saimniece Terese Korsaka.

Varakļānu pils celta 1783. – 1789. g. Romas Svētās impērijas grāfam Mi-

Avižnieku kopbilde uz „Mīlestības akmens”.

haelam Janam fon der Borham.

Pils parks izveidots 18. gs. beigās paralēli pils celtniecībai. Tas ir viens no pirmajiem dokumentāli datētajiem romantiskā stila ainavu parkiem Latvijā. Pils parkā, Kažavas upītes krastā, atrodas milzīgs akmens, kurš tautā dēvēts par „Mīlestības akmeni”. Ar Borhu pili un šo akmeni saistās daudzas senas teikas un nostāsti. Varakļānu pils telpās kopš 1997. gada darbojas Varakļānu Novada muzejs. Muzejā apskatāmas vairākas izstādes un tematiskās ekspozīcijas.

Tad sekoja neliela kafijas pauze ar svaigi ceptiem pīrāgiem un SIA „Erante” dāvāto svētku torti.

Pēc tam pils lielajā zālē notika avižu prezentācija un savstarpējas apsveikuma runas. Folkloras kopa Kristīnes Strodes

vadībā izkustināja klātesošos ar jautrām rotaļdejām, bet Aina Jaunzeme bija sagatavojusi komandām uzdevumus, kas nebūt nebija tik viegli, bet aizraujoši gan.

Vēlā pēcpusdienā sekoja atveldzēšanās jaunajā atpūtas kompleksā un latviskas pusdienas angļu stilā. Kāpēc angļu? Redz, angļi pusdienas mēdzot ēst ap pulksten pieciem vakarā, tā lūk!

Ļoti iespējams, ka nākamajā gadā, avižu veidotāji tiksies pie sadarbības partnera SIA „Erante” Jēkabpilī.

„Klānu Vēstis” šoreiz pārstāvēja Ilze Purpļeviča, Iveta Šķēle un Jūlijs Trops.

Paldies par palīdzību nokļūšanā uz pasākumu Ilzei Melngailei un Aigaram Šķēlam.

Ilze Purpļeviča

Sveikiņi!

Ir atkal vasara ar savām dabas vēltēm, ziedu krāšņumu un putnu treļļiem. Var redzēt vairāk smaidīgu cilvēku, kas kļuvuši mundrāki un darbīgāki. Un ir jau arī par ko priecāties, jo pie mums viss notiek.

Jauki, ka pie mums dzimst bērniņi. Gribu padalīties savā priekā par skolu. Vai esat pamanījuši, cik skaista kļuvusi tās apkārtnē? Viss tik gaumīgi iekopts un aug arī uz nebēdu, tāpat dekorācijas piesaita. Cik miļi un skaisti, pat asara nobirst. Skolas iekšienē tik gaiši, ar labām domām izrotāts, iekārtots. Arī bērnu dārza grupiņa aicināt aicina palūkoties iekšā. Es tur biju, visu redzēju, tāpēc savā priekā padalos arī ar jums.

Otrs mans lielais prieks ir par noliktajiem akmeņiem pie veikaliem, kur savu roku pielika arī mūsu Aigars. Noliecu

savu sirmo galvu viņa priekšā par izdomu. Pagaidām tie akmeņi gan liekas tādi nepievilcīgi, toties tagad varam droši un mierīgi iet iepirkties, zinot, ka neviens netrieks no kājām.

Jā, viens otrs šoferītis jau burkšķ gan. Nu jā, iepriekš ar lielu troksni un ātrumu varēja traukties, nerēķinoties ne ar vecu, ne mazu.

Ceru, ka laika gaitā kāds izdomas bagāts cilvēks, tos akmeņus padarīs vizuāli pievilcīgus, jo viņi tur tagad ir uz palikšanu.

Aizvien skaistāka apkārtnē paliek mūsu centrā. Manīju, ka kluba Ilzīte cītīgi darbojas pie puķu dobēm. Iebraucējiem un arī mums pašiem ir, kur „pamielot aci” – viss tik saderīgi un pamatīgi iekopts.

Diemžēl, vēl ir mājas, kur pat rudens lapas ieaugušas zālē. Tāpat arī parkā pie ūdens ņemšanas vietas neglīti stāv sakasītās lapu kaudzes. Lai spēks turas

Inesei, kura cenšas applaut zālienu gan Degumnieku centrā, gan pie Ošupes veikala. Daudzus tā varētu uzlielt par nesavtīgu darbu.

Labā doma, ka pagājušajā gadā ierīkoja galdiņu, kur pasēdēt „izslāpušiem” jauniešiem. Bet, ak vai! Vajadzēja tad arī to „sirsniņmājiņu” uzbūvēt, jo tās dabīgās vajadzības tiek darītas turpat – uz visām četrām debesspusēm un bez kompleksiem.

Lai man piedod tie ļaudis, kas dzīvo tālāk no centra. Vairāk redzu un dzirdu, kas te notiek. Zinu, ka arī pagasta nomalēs notiek gan labas, gan ne tik labas lietas. Bet par to avīzītei varat uzrakstīt jūs paši.

Dzīvosim un priecāsimies par visu labo. Lai lustīga līgošana! Lai laba veselība un prieks gan stiprajai, gan ne tik stipriem! Līdz citai reizītei!

Zaplīze

Saulaini sveicieni no Sauleszaķēniem!

Pirmsskolas grupa „Sauleszaķēni” kopā ar vecākiem izlaiduma dienā.

Maijs ir aizskrējis līdz ar vēja glāstiem un pirmajām vasarīgajām dienām, taču siltais laiks un saule mūs priecē un veicina radošās aktivitātes grupiņā. Esam vareni darbojušies un šomēnes īpašu vērbu veltījuši ģimenei. Maija sākumā sirsnīgi gaidījām vecvecākus un pat vecvecākus uz pēcpusdienas koncertiņu „Pavasaris Sauleszaķēnos”. Kopā ar mūzikas skolotāju Inetu priecējām savus mīļos ar koncertiņu, interesantiem pārsteigumiem. Iepazinām vecvecākus tuvāk un ļāvāmies jaukai atpūtai, sarunām pie tējas galda.

Maija vidū atzīmējām Starptautisko ģimenes dienu. Kopā ar savām mamām un tētiem, krustmātēm un krusttēviem piedalījāmies „Dullajās sacensībās” skolas sporta zālē. Lai arī laika

apstākļi ārā nebija patīkami, pie mums valdīja jautrība. Netrūka ne gardas smiešanās, ne līdzpārdzīvojumu par saviem komandas biedriem. Bijām naski visās stafetēs, jo paspējām krustmātei Agatei „Sakarināt veļu”, „Iestādīt kartupeļus”, „Pabarot ruksīšus”, „Noķert lakatu” un doties „Lidojumā ar gaisa balonu”. No beigumā vēl pietika spēka un izturības kopīgai futbola spēlei, kurā uzvarēja draudzība.

Piedalījāmies Madonas novada pirmsskolu muzikāli teatralizētajā pasākumā „Kaķēns dodas meklēt draugus”, kas notika Sauleskalnā. Rādījām mūsu jaunus talantus un vokālistus un guvām lielu atzinību no citām novada pirmsskolas iestādēm.

27. maijā notika pirmsskolas grupas

„Sauleszaķēni” izlaidums kopā ar diviem draugiem Zinīti un Nezinīti, kuru lomās bija iejutošās audzinātājas Vineta Bormane un Sabīne Šķēle-Stepanova. Rudenī skolas gaitas uzsāks deviņi mūsu lielie Sauleszaķēni, kuri apguvuši obligāto pirmsskolas programmu un ir gatavi skolai. Lai saulains un patīkamāms pārmaiņām piepildīts pirmais skolas zvans gan bērniem, gan viņu vecākiem!

Obligātās 5. – 6. gadīgās apmācības programmas bērņus uz svinīgu jaunā 2014./2015. mācību gada sākumu gaidīsim 1. septembrī plkst 9:30 skolas aktu zālē.

Skolotājas **Vineta Bormane** un **Sabīne Šķēle-Stepanova**

Intervija ar devītajiem

Nemanot ir pienākusi vasara un skolas mācību gada beigas. Daudzi skolēni atpūšas, bauda vasaru un krāj spēkus jaunajam darba cēlienam. Savukārt 9. klases skolēniem vēl priekšā pārdomām un iespējām bagāts ceļš ejams. Skolā ir pavadīts ļoti daudz laika, lai iegūtu zināšanas, lai sevi pilnveidotu, lai iepazītos ar draugiem, satiktu foršākos skolotājus un vēl, vēl... kā arī vienmēr saglabātu atmiņas par jauko skolas laiku.

Ko tu domā par skolas laiku?

„Man ir pašas labākās domas. Labi pavadīts laiks šajā skolā. Man ir visjaukākie skolas un klasesbiedri.” (Brenda Vanaga)

Ko tu novēlētu skolēniem un skolotājiem?

„Novēlu, lai skolēni daudz mācās.

Ja visu zinās, būs vieglāk nokārtot eksāmenus.” (Ričards Strods)

„Visiem veiksmi turpmākajā dzīvē.” (Elvijs Kazulis)

Visspilgtākais notikums, kurš ir palicis atmiņā par skolas laiku?

„Nav viena notikuma, to ir ļoti daudz.

Viss skolā pavadītais laiks ir viens, liels Notikums. Ir bijuši gan labi, gan ne tik labi brīži, te uz augšu, te atkal uz leju. Bet tāda jau ir tā skolas dzīve. Ceru, ka beidzot skolu, būšu gudrības un prieka pilna.” (Viktorija Jaudzema)

Ko no skolas paņemsi līdzī savā turpmākajā izaugsme?

„Tā ir pamatzglītība, kas vajadzīga, lai turpinātu mācības citā skolā.” (Arnis Krēsliņš)

„Esmu iemācījies daudzas vērtīgas lietas. Pats galvenais ir zināšanas un strādāt prieks.” (Pauls Bārbals)

Lai veiksmīgs, pozitīvi trauksmais un sapņu piepildīts turpmākais ceļavējš!

Intervēja **Vineta Bormane**

Zvaniņa svētki – krāsaini un koši

Varavīkšņu krāsās ieskauti, 9. klases skolēni svinīgā gaisotnē baudīja savus Zvaniņa svētkus. Meitenes tērpušās košās kleitās un zēni elegantos uzvalkos līdzinājās krāsainiem tauriņiem, kuriem pavisam drīz jāpošas pretī Lielajam dzīves ceļa sākumam.

Devītos sveica visu klašu kolektīvi un „Sauleszaķēni” ar dziesmām, dejām, laba vēlējumiem eksāmenu laikā. Raksturojumos tika atklāta katra skolēna vārda nozīme.

Devītie saka: „Paldies!” savām skolotājām Anitai Tropai, Guntai Kolnai un Dacei Koļesņikovai.

Lai piepildās Jūsu sapņi un ieceres!

Skolas prezidente
Megija Rauza (7. klase)

Kustīgi, lustīgi!

Atraktīvie 5. klases skolēni, klases audzīte Edīte un jaunsargu instruktors Edgars visus priecēja ar mācību gada pēdējās dienas sportisko pasākumu „Kustīgi, lustīgi”. Visi varēja piedalīties dažādās spēlēs un stafetēs. Tika spēlēti arī futbols. Katrai klasei bija iespēja izkustēties pēc sirds patikas visās iekļautajās atrakcijās. Visinteresantākā pēc skolēnu domām bija militarizētā stafete, kurā bija jāstaigā pa dēļiem, ar lidojošo šķīvīti jātrāpa mērķi, jānotur līdzsvars uz virves un visai klasei jāvelk traktora riepa. Sportiskais gars bija vajadzīgs arī spēlējot florbolu, basketbolu un piedaloties lustīgās, enerģiskās spēlēs. Pasākuma nobeigumā visiem tika izsniegti diplomu. Hei, hei, vasara ir sākusies – kustīgi, lustīgi!

Megija un Jānis Litkes

Kārlis (no 3. kl.) pārvar šķēršļu joslu militarizētajā stafetē.

Mēs esam talantīgi!

Atskaite koncerts iesākās ar svinīgu brīdi, kad skolas zālē tika ienests skolas karogs un nodziedāta skolas himna „Agri, agri saule lec”. Skolēni bija īpaši gatavojušies. Visiem patika teātra pulciņa uzvedums „Medus kūka” (vad. sk. S. Šķēle-Stepanova), priecēja tautisko deju kolektīvi 1.–4. kl. un pirmsskolas vecuma bērni, kā arī 5.–9. kl. deju kolektīvs (vad. sk. D. Rubene). Skanīgu dziedājumu sniedza 1.–4. kl. un 5.–9. kl. ansamblis, muzicēja ģitāris-

ti, ko pavadīja dziedātāju duets Megija Elena un Jānis Toms. Ar solo dziedāšanu priecēja Aksels, Ralfs, Jānis Toms. Ar muzikālu priekšnesumu uzstājās „Sauleszaķēnu” bērni. Tika runāta Vendijas pašsacerētā dzeja. Visus priecēja skatuves runas konkursa dalībnieki Keita un Linards. Paldies visiem skolēniem un skolotājiem par atbalstu un piedalīšanos, kā arī skolas līdzpārvaldei par pasākuma organizēšanu.

1.–4. kl. deju kolektīvs kopā ar „Sauleszaķēniem”.

Cienījamie vecāki!

➤ Jau vairākus gadus skolas iekšējās kārtības noteikumi paredz, ka skolēniem vasaras brīvdienās jāpiedalās skolas labiekārtošanas darbos „Labbie darbi vasarā”. Katram klases kolektīvam jāierodas skolā noteiktajos datumos, precīza informācija ir izlasāma katra skolēna liecībā.

➤ Atgādinām par līdzdarbības pienākumu veikšanu sakarā ar pusdienu nodrošinājumu Degumnieku pamatskolas audzēkņiem.

Vasaras un rudens periodā organizējam augļu un dārzeņu vākšanas akciju „Augļi un dārzeni savai skolai”. Ja jūsu dārzā ir bagātīga raža, ja pašiem pietiek un ir vēlēšanās padalīties – lūdzu sazinieties ar skolas pavāri Skaidrīti T: 22409555.

➤ Vasaras nometne jaunsargiem pulkv. O. Kalpaka dzimtas mājās „Liepsalās” no 16. līdz 20. jūnijam.

Jauno 2014./2015. m.g. uzsāksim 1. septembrī plkst. 9:30

Atpūties vasarā un gaidām Tevi atkal skolā!

Degumnieku pamatskolas administrācija

Paldies!

Noslēdzoties atkal vienam darba cēlienam, izsaku pateicību Degumnieku pamatskolas vadībai, skolotājiem, skolēniem. Ikvienam, kas piedalījies lappuses „Skolas Ziņas” veidošanā – rakstot, fotografējot vai iesakot kādu jauku ideju. Paldies jums visiem! Lai saulaina vasara! Uz sadarbību atkal rudenī!

Redaktore **Ileze**

Esi aktīvs vides pētnieks arī Tu!

Degumnieku pamatskolas vides pulciņa skolēni, iesaistot savus skolas biedrus un skolēnu vecākus, ir uzsākuši dalību aizraujošā, izglītojošā un vienlaikus ļoti vajadzīgā un nozīmīgā vides izpētes pasākumā **Latvijas un Eiropas mērogā – 7. starptautiskajā balto stārķu (svēteļu) ligzdu uzskaitē.**

2014. gada uzskaites uzdevums ir noskaidrot balto stārķu izplatības un skaita izmaiņas kopš iepriekšējās uzskaites 2004.–2005. gadā.

Uzaicinām arī jūs – katru pagasta iedzīvotāju, ņemt aktīvu dalību mūsu pagasta teritorijā balto stārķu ligzdu uzskaitē un putnu novērošanā.

Par programmu. Baltā stārķa monitoringa Latvijā notiek kopš 1989. gada, un tajā iesaistīties var ikviens Latvijas iedzīvotājs. Monitoringa mērķis ir sekot baltā stārķa ligzdošanas sekmju izmaiņām Latvijā, skaidrot to cēloņus, sekot ligzdu novietojuma un pamatu izmaiņām. Dažādās Latvijas vietās brīvprātīgie novērotāji katru gadu apseko visas baltā stārķa ligzdas – gan iepriekš uzceltas, gan jaunās, reģistrējot to novietojumu (stabs, koks, ēka u.c.), pamatu (putna vai cilvēka veidotu), apdzīvotību, izaugušo mazuļu skaitu, kā arī papildu

ziņas – par mazuļu vai pieaugušo putnu bojāeju un tās cēloņiem, ligzdas bojāejas iemesliem, stārķu ierašanās un aizlidošanas datumu, u.c. Pēc sezonas visi dati tiek apkopoti, rezultāti nosūtīti novērotājiem.

Balto stārķu uzskaitē atspoguļo ne tikai sugas skaitliskās izmaiņas, bet raksturo arī Latvijas vides stāvokli kopumā – liels stārķu daudzums liecina par dabas veselību un bagātību. Latviju var dēvēt par balto stārķu zemi – šeit ir dzimtene apmēram 4,5% visas pasaules svēteļu, kas valstij ar tik nelielu teritoriju ir ļoti daudz, taču līdz ar to mēs esam atbildīgi par šo putnu labklājību un nākotni. Latvijā viens no augstākajiem svēteļu ligzdu blīvumiem pasaulē – vidēji 17 ligzdas uz 100 km². Par Latvijas un pasaules balto stārķu populāciju izmaiņām zinām, pateicoties starptautiskām uzskaitēm, kuras notiek jau kopš 1934. gada.

Balto stārķu ligzdu uzskaitē Latvijā ir paveicama, tikai iesaistot tajā iespējami daudz cilvēku.

Piedalīties uzskaitē nozīmē: savas skolas mikrorajonā meklēt baltā stārķa ligzdas, iezīmēt tās kartē, anketā aprakstīt šo ligzdu (vieta, novieto-

jums, pamats) – to var veikt jau martā – maijā. Jūnijā – jūlijā jānoskaidro un jāieraksta anketā, vai ligzda apdzīvota, vai tajā ir mazuļi, un cik to ir. Pēc vēlēšanās var vākt arī citus datus, piemēram, par atlidošanu/aizlidošanu, barošanu u.c. Kā rāda līdzšinējā pieredze, šī projekta ietvaros tiek iegūti dati ne tikai par baltajiem stārķiem, bet arī padziļināti iepazīta dzimtā apkārtnē kopumā – tās daba, cilvēki un kultūrvēsturiskās vērtības. Tā ir iespēja skolēniem veikt zinātnisku pētījumu un noformēt to kā atsevišķu projektu, prezentēt to dažāda līmeņa konkursos.

Visu ar uzskaiti saistīto informāciju un materiālus var saņemt Degumnieku pamatskolā. Ir iespēja par iegūtajiem datiem ziņot internetā – portālā *dabasdati.lv* – īpaši šai uzskaitē sagatavotajā sadaļā: <http://dabasdati.lv/lv/article/aicinam-zinot-par-balto-starku-ligzdam/>
<http://www.lob.lv/lv/aktualitates.php?id=420>

http://www.springalive.net/lv-lv/spring_news/Zimejumu_konkurss

Aicināms piedalīties balto stārķu ligzdu uzskaitē ikvienu pagasta iedzīvotāju! Paldies skolēnu vecākiem, kuri jau aktīvi ir iesaistījušies šajā projektā un atbalsta savus bērnus vides jautājumu izglītošanā.

Mudīte Bodža,
Degumnieku pamatskolas vides nodarbību vadītāja

Aktuāli meža īpašniekiem

Gribu pievērst meža īpašnieku uzmanību zināmām, bet darba steigā nedaudz aizmirstām lietām.

Darbojoties mežā vai arī neapsaimniekojot mežu, mēdz pazust robežstīgas starp īpašumiem un arī pašas robežzīmes (kupicas). Stigas aizaug, kupicas tiek iznīcinātas mežizstrādes laikā. Tādēļ laiku pa laikam īpašniekam vajadzētu pārbaudīt sava īpašuma robežas un nodrošināt to savlaicīgu atjaunošanu. Ja tomēr robežzīmes un stigas ir izzudušas, īpašniekam vajadzētu vērsties pie mērnieka ar lūgumu veikt to atjaunošanu. Robežstīgai ir jānodrošina redzamība starp divām blakus esošajām robežstīgām. Skaidri saprotamas robežas ir nepieciešamas, ja tiek plānota koku ciršana mežā vai ir nepieciešams veikt meža inventarizāciju. Derīga meža inventarizācija ir nepieciešama, lai īpašnieks varētu saņemt koku ciršanas apliecinājumu. Tādēļ aplūkojiet savas meža inventarizācijas, vai tām nav beidzies izmantošanas termiņš. Meža inventarizācijām, kuras ir veiktas pēc 2000. gada 24. februāra, derīguma termiņš ir 20 gadi.

Svarīgi arī pēc iespējas ātrāk ir at-

jaunot izcirtumus, jo kociņiem pārsniedzot 2 metru augstumu, mežaudze ir jāizkopj, lai to atzītu par atjaunotu. Ja izcirtums ir atjaunots, tad atkarībā no valdošās sugas 10, 20, 40 gadus nav jāmaksā nekumata īpašuma nodoklis. Turklāt tikai atjaunotās mežaudzes var pieteikt ES atbalstam, jaunaudzē kopšanai. Pēc likumdošanas normām skuju koku jaunaudzēm jābūt koptām ne vēlāk kā desmitajā gadā, bet lapu kociem - ne vēlāk kā piektajā gadā pēc apjaunošanas.

Jaunajā plānošanas periodā Lauku attīstības programmā atbalsts ir plānots šādiem mežsaimnieciskiem pasākumiem: jaunaudzē kopšana un atzarošana, mazvērtīgo jaunaudzē nomaiņa, valdošās koku sugas nomaiņa pāraugušās audzēs, ugunsgrēkos un citās dabas katastrofās cietuša meža atjaunošana, meža ieaudzēšana, papildinot daļēji izaugušas lauksaimniecības zemes, kuras auglība ir mazāka par 30 ballēm. Lai piesaistītu ES līdzekļus visi kopā sekojam līdz LAD aktualitātēm un rakstfiks projektus!

Ir vasara un arī uguns nedro-

šais periods, tādēļ vajadzētu būt ļoti apzinīgiem dodoties mežā – nekurināt ugunsiskus, smēķētājiem rūpīgi nodzēst sērkokciņus un izsmēķus. Kā jūs zināt, katru gadu uguns nedrošajā periodā meži tiek uzraudzīti no uguns novērošanas torniem, tādēļ šajā periodā arī nemeza zemes nedrīkst neko dedzināt, jo torņa dežurants nevar pateikt vai redzami dūmi ir mežā vai blakus esošajā zemē. Šā iemesla dēļ, ja rodas vajadzība kaut ko sadedzināt ir jāpiesaka dūmi: mežzinis Inesītei Skraucai tel. 26181157 vai arī meža ugunsdzēsības stacijas dežurātam pa tel. 22010518, norādot precīzu vietu un laiku, kurā būs redzami dūmi.

Meža apmeklētājiem gribētu pateikt, ka mežs ir mana darba vieta, tādēļ lūdzu atkritumus aiznesiet līdz atkritumu konteineram, nevis pamestiet mežā.

Ja rodas jautājumi, konsultācijas var saņemt, zvanot pa tel. 29529534.

Inesīte Skrauča,
Ošupes apgaitas mežzīne

Nākotnes kalēji

Vienmēr ar apbrīnu esmu vērojusi un priecājusies par tām ģimenēm, kur bērni iet vienā solī ar vecākiem. Vēl mazi būdami, viņi aktīvi iesaistās lauku darbos, tādējādi gūstot pirmās iemaņas arī darbā ar lauksaimniecības tehniku.

Vēlos pastāstīt par diviem jauniešiem, kas pavisam drīz absolvēs Degumnieku pamatskolu. Viņiem mīlestība uz lauksaimniecību sākusies jau agrā bērnībā.

Pauls Bārbals – 16 gadi, dzīvo Degumniekos. Ģimenē vēl ir divi mazi brāļi – Jānis 7 gadi un Kārlis 2 gadi, mamma Una un tētis Raitis.

Pastāsti, kādi ir tavi turpmākie plāni?

Mācišos Priekuļos lauksaimniecības tehnikumā, apgūšu lauksaimniecības tehnikas inženiera – remontatslēdznieka profesiju. Ja labi veiksies, vēlāk domāju iegūt arī augstāko izglītību Jelgavā.

Kā tu iztiksi bez saviem traktoriem, kamēr mācīsies?

Brīvajā laikā braukšu (smejas).

Vai atceries, kad pirmo reizi patstāvīgi brauci ar traktoru?

Man toreiz bija 9 gadi, kad ar traktoru CASE pilnīgi viens diskuju 10 ha lielu zemes gabalu. Tētis toreiz bija ļoti apmierināts ar manu darbu un mamma lepna.

Vai ir gadījies kāda ķibe, kad kaut kas salūzt?

Ir. Kad biju mazāks, tētis laboja, es skatījos un mācījos. Nu jau daudz ko protu salabot arī pats.

Kurš no darbiem tev patīk vislabāk?

Plaut zāli. Patīk skatīties kā no zāles veidojas vāli. Šogad aprīlī Barkavā pabeidzu kursus un ieguvi A kategorijas traktorista tiesības, tagad esmu pilntiesīgs traktorists.

Vai par darbu saņem arī algu?

Jā. Ja kādam palīdzu, tas samaksā.

Bet tētis?

Vasaras beigās man nopērk, kas vajadzīgs un ko vēlos.

Kas tevi visvairāk priecējis?

Nopirktais kvadracikls. Pagaidām strādāju tāpēc, ka man tas patīk, par naudu nedomāju.

Kādu tu iedomājies dzīvi pēc apmēram 10 gadiem?

Būšu beidzis augstskolu, ieguvis izglītību. Turpināšu strādāt tēva saimniecībā, iespējams to paplašināšu. Pirmais, ko gribētu – nopirkt jaunu traktoru JOHN DEERE un jaunu kombainu.

Vai par meitenēm jau domā?

Vēl nē (aizrautīgi smejas).

Vai govīs esi kādreiz slaucis?

Pauls Bārbals

Esmu gan, bet atklāti sakot, lopkopība man ne visai. Varbūt, ja viss būtu mehanizēts, tad būtu savādāk.

Ko tu dari brīvajā laikā?

Man patīk volejbols. Ar draugiem braucam uz „Bāku” uzspēlēt pludmales volejbolu. Ziemā spēlēju hokeju un labprāt zvejoju. Lielākais loms ir bijis 4 kg smaga līdaka.

Uz ballītēm ej? Ko domā par smēķēšanu un „zālīti”?

Eju uz ballītēm, patīk dzīvā mūzika. Pats nesmēķēju un nepatīk, ka to dara meitenes. Par „zālīti” grūti spriest, zinu, ka tā ir sava veida inde.

Kā tev liekas, vai brāļi arī sekos tavās pēdās?

Par Jānīti tā īsti nezinu teikt, bet Kārlis traktorā varētu braukt kaut vai visu dienu.

Ko tu novēli saviem klasesbiedriem?

Nepadoties. Lai izdodas viss, kas iecerēts!

Arnis Krēslīšs – 15 gadi, dzīvo „Elksnīšos” netālu no Aiviekstes upes. Ģimenē dzīvo kopā ar brāli Ati, mammu Ilviju un tēti Gati.

Stāsta Zigurds Baltis: „Kādus gadus 3 – 4 atpakaļ uz lauka redzēju „zilus brīnumus”. Skatos, traktors T-150K ar zemi, bet neredzu, ka kāds to vadītu. Pa tīrumu staigā kāds vīrs, (Arņa vectēvs – I.B), bet tehnika darbojas pati no sevis. Izrādās, ka pie stūres bija Arnis. Viņš bija tik mazs, ka pa gabalu pat nebija saskatāms. Malacis puika!”

Pastāsti par saviem nākotnes plāniem!

Mācišos Priekuļu – Jāņmuižas Valsts tehnikumā par lauksaimniecības tehniķi – mehāniķi. Vēlos strādāt uz kokvedēja mašīnas vai meža izvešanas tehnikas. Ja uzreiz nepaveiksies ar darbu, turpināšu strādāt lauksaimniecībā.

Kādus darbus tu veic?

Jau 8 gadu vecumā patstāvīgi vedu no lauka sienu rulonus un krāvu kaudzē. Patika, kā veidojas „siena māja”.

Veicu visus darbus, kas saistīti ar zemes apstrādi. Vislabāk patīk zemes kultivēšana un planēšana. Esmu strādājis ar JOHN DEERE, 150K – Belorusj, T25. Katrs traktors ir īpašs un līdz ar to interesanti strādāt. Kādus divus gadus strādāju uz zāles ietinēja. Patīk arī plaut. Protu remontēt, bet vēl jau daudz jāmacās.

Mani skolotāji ir mans vectēvs un tēta brālis Uģis. Viņi man ļoti daudz rāda un māca.

Tu tik daudz strādā. Vai kādu naudiņu arī saņem?

Jā, kad biju mazs, gājām ar brāli vectēvam palīgā pie graudu kaltēšanas un tad saņēmām samaksu, par ko bija liels prieks.

No 14 gadu vecuma vectēvs mani pieņēma darbā oficiāli un arī maksā algu. Pagājušā gadā nopirku sev jaunu telefonu un skolai apģērbu. Jā, vēl nopirku hokejista formas tērpu, kas maksāja 200 latus.

Vai tev ir tālāki plāni?

Protams! Es noteikti pats savām rokām celšu māju Meirānu apvidū un vienmēr centīšos palīdzēt saviem mīļajiem cilvēkiem.

Ko dari brīvajā laikā. Kas patīk, kas nepatīk?

Vasarā spēlēju volejbolu, ziemā hokeju. Esmu hokeja fans, interesējos par visu, kas ar to saistīts. Vēl man patīk braukt ar velosipēdu, sevišķi vasarā. Mans reiss ir Švāns – Lubāna, tā es trenēju muskuļus (smejas). Pa retam uzspēlēju datorspēles.

Patīk man vienkārši lauku ēdieni, nepatīk meitenes, kas smēķē. Nepatīk jaunieši – guļavas un sliņķi, kas paši nezina, ko grib.

Ko tu novēli saviem klasesbiedriem?

Pēc savām iespējām sasniegt mērķi. Ja stipri grib, tad var.

Paldies, jaunieši! Lai piepildās visas jūsu ieceres! Lai jums labs ceļavējš!

Ināra Baltā

Dzīvots ar domu – mums grūti, bet citiem vēl grūtāk

Cilvēkam atslēga var būt tikai otrs cilvēks ar iedziļināšanos otra dvēselē, jo ar draudzību un mīlestību mēs saprotam pasauli, atklājam to sev un savam tuvajam. Prasme gadu desmitos saglabāt mīlestību, uzticību un savstarpējo cieņu – tā ir vērtība un tas izdodas tikai stiprai un satīcīgai ģimenei.

2. maijā kopdzīves piecdesmito gadskārtu atzīmēja **Dzintra un Jānis Vēksēji** „Apšukalna” mājās Jaunlubānā.

Devos ciemos pie zelta pāra, lai uzziņātu ilgās kopdzīves noslēpumu. Iebraucot „Apšukalnā”, mani sagaida mājas sargs Madis, sētā rosās Vēksēju vidējais dēls Mārtiņš ar ģimeni. Mājas verandā nepacietīgi gaida saimniece Dzintra, uzreiz piekodu, ka vīrs Jānis gan sarunā nepiedalīšoties, jo pēc pārciestās slimības, runāšana viņam sagādā zināmas grūtības. Uz galda sarindoti ģimenes albūmi, ko ziņkārīgi arī apskatu. Dažādas pateicības un atziņas Jānim par labu darbu rūpīgi tiek glabātas lādītē un mapē. Mūsu saruna rit lēni, nesteidzīgi. Dzintra labprāt kavējas atmiņās par piedzīvoto mūža garumā. Ik pa laikam notraušot asaru no vaiga vai gardi iesmejoties.

Kur un kā jūs iepazināties?

Tolaik strādāju Lubānā „tarascehā”, dzīvoju pie draudzenes. Reiz sētā iebrauca motocikls. Pie stūres – stalts, izskatīgs jauneklis. Es saku draudzenei, nelaižam iekšā. Šī atcērt, ka tak rada gabals esot atbraucis, kā tad nelaidīs. Tā mēs iepazīnāmies. Atceros, kā ziemā, decembrī, ar motociklu braucām uz balli Meirānos. Kurpītes vien kājās, sniega par laimi nebija, bet nosaluši gan bijām. Tā mēs gadu draudzējāmies. Tad Jānis teica, ka viņam esot dēls, vai es gadījumā negribētu viņu auklēt? Tas bija kā bīdinājums, un es piekritu.

Zimīgi, ka 12 gadu vecumā, mamma uz kārtīm izzīlēja, ka mans vīrs būs atraitnis ar bērnu. Tas piepildījās.

Tā sākās kopdzīve. 1964. gada 2. maijā nosvinējām kāzas. Laulību reģistrējām Ošupes ciema dzimtsarakstu nodaļā, kas atradās Prodos. Reģistrēja mūs dzimtsarakstu biroja pārzinis Oļģerts Smetelis. Kāzu dienā no rīta uzsnīga sniegs, vēlāk nokusa un diena bija jauka. Kopējā dzīves ceļā mūs ievadīja Genovefa Tropa un Ārijs Gruzītis, kāzu muzikants bija Vilis Krieviņš.

Pēc kāzām sākām dzīvot Jāņa tēva mājās „Apšukalnā”. Te uzaudzināti trīs dēli, te takas min seši mazbērni un trīs mazmazbērni. Pagalmā lepni savus zarus slej Jāņa tēva stādītā lapegle un goba, kas glabā notikumus piecdesmit gadu garumā.

Es turpināju strādāt Lubānā, Jānis par ekskavatoristu Lubānas PMK – 3. Satikāmies tikai nedēļas nogalēs, jo vīrs brauca prom uz nedēļu. Kamēr mēs pa darbiem, mazo Aldīti pieskatīja vīramāte.

**Dzintra un Jānis kāzu dienā
1964. gada 2. maijā.**

Pēc diviem gadiem piedzima Mārtiņš, vēl pēc divpadsmit – Raitis. Pa vidu piedzīvojām meitiņas zaudējumu. Audzudēlu Aldi audzināju kā savu dēlu, viņš tagad dzīvo Jaunogrē. Vidējais dēls Mārtiņš ar sievu Vinetu izaudzinājuši meitu un dēlu. Viņiem jau ir arī trīs mazmeitiņas. Mārtiņš strādā par ugunsdzēsēju – glābēju. Jaunākais, Raitis, ar sieviņu dzīvo Rēzeknē, audzina divus dēlus un divas meitas, strādā Rēzeknes 5. vidusskolā par direktora vietnieku informācijas tehnoloģiju jomā.

Pastāstiet par savu Jāni!

Jānis 40 gadus nostrādāja Lubānas PMK par vecāko mašīnistu. Savulaik tika atzīts par labāko savā profesijā un ierakstīts pirmrindnieku sarakstā. Par sasniegumiem ierakstīts Goda grāmatā. Un beigu galā par to visu pirmsākumos saņēma 26 latu lielu pensiju.

Jaunībā, kad vēl nebijām precējušies, Jānis ar velosipēdu brauca uz darbu Viļānos. Nostrādāja maiņu un mina atpakaļ. Apbrīnojams spēks un izturība ir bijis manam Jānim.

Vai jūsu ģimenē ir bijis lomu sadalījums – sieviešu un vīriešu darbi?

Nav. Sevišķi tagad, kad labā roka man vairs nav tik veikla, Jānis kopj un ravē zemes, rūpējas par siltumniču, stāda un ravē puķes. Ogulāji un vīnogas ir Jāņa stādīti. Agrāk Jānim kolekcijā bija pat 70 šķirņu dālijas. Visi gumi bija sanumurēti pa krāsām un nosaukumiem, šķirnes sarakstītas burtnīcā. Pagalmā aug peoniņu krūms, kas stādīts pirms 40 gadiem.

Jānis labprāt gatavo ēst. Reiz pat meņņu zapti vārīja, garda sanāca.

Vai dēli arī ir tikpat saimnieciski?

Jā. Kad darbā gāju un dēli bija mazi, Mārtiņš bieži vārīja ķiseli un Aldis cepa kartupeļus. Mazdēls Didzis man ir pankūkas cepis un istabu mazgājis.

Atceros kādu atgadījumu. Es tolaik strādāju „Norās”, kopu teļus. Bija ziema, skatos nāk mans Raitis. Jautāju, kas noticis. Puika gribējis cept kartupeļus, vecā

māte nebija ļāvusi, bērns sadumpojies un mērojis 5 km garu ceļu pie manis.

Esat saņēmuši atzinību par sakoptāko sētu.

1998. gadā lauku sēta „Apšukalna” saņēma Atziņas rakstu par sakoptāko sētu konkursā „Sakoptākais Madonas rajona pagasta dalībnieks”, bet 2000. gadā mūsu ģimenei pagasta padomes priekšsēdētājs Dzintars Kozulis pasniedza Pateicības rakstu par to, ka mūsu sēta priecē ne tikai mūsu, bet arī pārējo acis.

Kā atzīmējat svētkus?

Ir pienācis laiks, kad vairs negribas neko svinēt. Agrāk atzīmējām visas jubilejas, vārda dienas. Riktīgi svinējām mūsu 45. kāzu gadadienu – Safira kāzas, pirms pieciem gadiem, šogad gan tā klusāk, jo naudiņas nav tik daudz kā gribētos, jātaupa zālēm.

Šis periods mums tāds svētku laiks – aprīlī Jānim palika 80, maijā - mums zelta jubileja, dēlam Mārtiņam ar sievu – sudrabkāzu gadadienu, mazdēlam Didzim vārda un dzimšanas dienu, varbūt vēl ko piemirsu.

Agrāk Jāņus svinējām. Sanāca kaimiņi, sabrauca radi, bērni.

Ja laiku varētu pagriezt atpakaļ...

Vismaz 10 gadus atpakaļ gribētos dzīvot, tāpēc, ka tad veselība bija labāka un spēka bija vairāk.

Ko vēl gribētos pagūt izdarīt?

Negribās ne uz ārzemēm, ne lidot ar lidmašīnu, bet uz Dobeli pie brāļa meitas gan ir vēlme aizbraukt. Uz tēva mājām „Cepurniekos” vajadzētu aizbraukt. Ēka vēl tur ir, neviens iekšā nedzīvo. Kad biju stiprāka, ar velosipēdu tiku tur braukus.

Kā dzīve rit pašlaik jūsmājās?

Es lasu žurnālus, latviešu rakstnieku grāmatas. Skatos latviešu seriālus „Ugunsgrēku”, „Enģeļu ielu”, „Viņas melo labāk”. Tāpat šlāgerus klausos.

Vēroju laiku, katru dienu ar kreiso roku, jo labā neklausa, pierakstu kādi laika apstākļi vai kas cits tajā dienā svarīgs noticis, tad salīdzinu ar citiem gadiem.

Vēl piedalos Grand Prix Lielās balvas izlozē. Kad laimēšu, varēsim māju izremontēt (smejas).

Jānis cītīgi gatavo malku – skalda un krauj. Rūpējas par dārzu, siltumniču, puķēm.

Kāds ir jūsu ilgās kopdzīves noslēpums?

Dzīve mūs nav sargājusi no pārbaudījumiem, tai skaitā – arī veselības jomā. Viens otru esam balstījuši un balstām. Svarīgi ir mācēt piedot un atzināt nesaskaņas, būt kopā priekos un bēdās. Dzīvots ar domu – mums ir grūti, bet citiem ir vēl grūtāk. Tā nu tā dzīve ir nodzīvota.

Paldies Vinetai Vēksējai par palīdzību intervijas tapšanā!

Ilze Purpļeviča

Te ir viss, kas man vajadzīgs!

Marta nogalē, Starptautiskās teātra dienas ietvaros, amatiereteātra „Cits modelis” radošais kolektīvs skatītājiem piedāvāja viencēliena lugas „Sarkangalvītes ģimene jeb Zāģis II” pirmizrādi. Nu jau izrāde nospēlēta trīs reizes. Par gatavošanās procesu un piedzīvoto emociju gammu lūdzu pastāstīt lugas autoru **Valdi Benni**.

Kā tev ienāca prātā uzrakstīt lugu un cik ilgā laikā tapa šis darbs?

Viss sākās ar to, ka amatiereteātri „Cits modelis” nevarējām atrast iestudēšanai piemērotu darbu. Gribējām, lai loma tiek katram kolektīva dalībniekam, bet bija tā, ka vienai lugai aktieri paliek pāri, citai – pietrūkst.

Bija jāmeklē „zelta vidusceļš”. Nācu klajā ar ideju, ka jārada kāds darbs pašiem, kurā varētu būt loma ikvienam. Kolektīvs manu ieceru atbalstīja. No idejas līdz pirmizrādei pagāja aptuveni gads. 2013. gada pavasarī radās ideja, rudenī bija gatavs melnraksts. Un reāli 2014. gada sākumā sākām darbu iestudēt, bet marta beigās notika pirmizrāde. Aptuveni trīs mēnešos paveicām neiespējamo, jo šajā laikā tapa arī visi rekvizīti.

Pastāsti par rekvizītiem!

Lielgabarīta rekvizīti – bufete, galdi, krēsli, egļītes ir manis paša meistroti, pucēti un atjaunoti. Darbojos gan pa vakariem, gan brīvdienās. Visu esmu satapinājis uz eņģītēm, lai varētu ērti salocīt, un tie neaizņemtu daudz vietas. Šīs izrādes rekvizīti ietilpst vieglās automašīnas piekabē.

Cik viegli/grūti bija katram amatiereteātra aktierim radīt tieši viņam raksturīgu tēlu. Kā to vērtēja paši aktieri?

Rakstot tekstu, centos iedomāties, kā konkrētais cilvēks spēs izspēlēt šo lomu, kā tajā iejutīsies, kā spēs pasniegt skatītājam. Bija aktieri, kam sākumā nācās grūti iejusties savā lomā, bet laikam ejot, viss ievirzījās pozitīvā gaisotnē. Atzišos, ka arī pats savā lomā iejutos ar grūtībām, un pat tā pa istam tikai trešajā reizē.

Mūsu kolektīvā ir „aktieru kodols”, kas savas lomas izspēlē ļoti profesionāli. Tāpēc lomu sadalījumā arī paļāvos uz viņiem.

Vai pats režisēji lugu?

Amatiereteātrim ir savs režisors – Ivetā Šķēle, bet arī es pats iesaistījos. Bija lietas ko es kā autors, biju ieplānojis un

Lugas autors Valdis Benne.

meklēt. Visi notikumi un personāži ir izdomāti. Par pamatu ņemtas senas anekdotes un skeči.

Kā radās lugas nosaukums?

Sākot rakstīt, domājām, ka varētu apspēlēt kādu jau zināmu literāru tēlu. Boņuks jau bija apspēlēts, Kurbads, ķēves dēls un daži citi kolektīvam tā kā negāja pie sirds. Tad nu palikām pie Sarkangalvītes. Pirmā daļa tapa samērā viegli, idejas nāca, nespēju pat pierakstīt. Nobeigums radās tikai tad, kad jau kādu mēnesi bijām cītīgi mēģinājuši. Nosaukuma ilgi nebija. Sākumā domāju, ka nosaukums varētu būt „Sarkangalvītes ģimene”, bet gribējās kaut ko tādu, kas ieintrigētu skatītāju jau tajā brīdī, kad viņš ierauga lugas virsrakstu. Vēlāk iedomājos – kāpēc ne Zāģis? Un, lai vēl interesantāk – Zāģis II, tieši meža ainiņas dēļ. Gribējās mazliet apsmaidīt tā saucamās šausmu filmas, jo beigās jau nekā šausmīga, kā izrādās, tur nemaz nebija.

Vai gadās arī pa kuriozām?

Nu gadās gan. Viss teātris ir viens vienīgs kuriozs. Piemēram, lugas komisķajam tēlam Seskam kungam nepātraukti gadās neveiklas, kuriozas situācijas.

Luga izrādīta jau arī ārpus pagasta robežām?

Jā, piedalījāmies amatiereteātru skatē Madonā. Bijām nedaudz saguruši, jo spēki un emocijas tika atdotas pirmizrādes laikā, tāpēc likās, ka sniegums bija nedaudz pabāls. Taču publika bija ļoti atsaucīga, pēc izrādes nepazīstamas tantiņas nāca klāt, teica labus vārdus,

turpinājums 10. lpp.

Mirklis no izrādes.

nevēlējos mainīt. Piemēram, frāzes vai teikumi, kas ir svarīgi lugas saturā, tāpēc nepieļāvu, ka tie tiktu aizmirsti vai nepateikti.

Lugas muzikālajā noformējumā skan tavas izpildītās dziesmas, vai kāda no tām ir arī tava komponēta?

Divām dziesmām – „Pirmās dienas beigu dziesma” un „Sarkangalvītes bēgšana” ir mana mūzika un vārdi. Melodijas pie manis atnāca pašas. Niekojoties ar ģitāru, uzsitu nejaušus akordus un ienāca prātā melodijs, vārdus pieskaņoju lugas saturam. Toties „Dziesmiņa par Seksu” ņemta no 80.- to gadu studentu nerātās folkloras. Un tikai tāpēc, ka tā ir par Seksu.

Vai lugā atainotajām sadzīviskajām lietām un notikumiem par pamatu ņemta Degumnieku iedzīvotāju ikdienu?

Kaut kādas līdzības ar mūsu ciema ikdienu un notikumiem gan nevajadzētu

turpinājums no 9. lpp.

sauņēmām nevilnotu „paldies”.

No 17. līdz 18. maijam Variešu pagasta kultūras namā notika amatieriteātru festivāls „Āksts 2014”, kur piedalījās teātru grupas no dažādiem Latvijas pagastiem.

Pirmajā dienā piedalījās pieaugušo amatieriteātri, to skaitā arī mēs ar šo jauno izrādi. Otrajā dienā – bērnu un jauniešu teātra kolektīvi. Arī mūsu jaunā paaudze – Degumnieku tautas nama bērnu teātra grupa „Mazais Modelītis” piedalījās festivālā ar izrādi „Velnēna pārvērti-

bas”. Kolektīvs radies nesen – februārī, to vada Ilze Melngaila un Iveta Šķēle. Prieks, ka „Citam modelim” aug jaunā maiņa un arī mūsu aktieru bērni labprāt spēlē teātri.

Kādas tev, kā lugas autoram, bija emocijas pirmizrādes laikā?

Stress! Pieckārtīgs! Jādzied, jāspēlē ģitāra, jāizspēlē sava loma, tāpat gribas redzēt, kas notiek uz skatuves brīžos, kad es tur neesmu. Protams, par cita autora rakstītu darbu es tā nepārdzīvotu, bet par savējo gan. Visu laiku bija uztraukums par to, kā darbu uzņems skatītāji.

Kad pats esi rakstījis un arī neskaitāmas reizes mēģinājis, viss liekas pats par sevi saprotams un pat šķiet nedaudz banāls. Bet uztraukums ir par to – vai viss būs saprotams arī skatītājam, kurš to visu skatās pirmo un varbūt vienīgo reizi.

Tu Degumniekos esi ienācējs. Kā jūties mūsu pagastā?

Uz Degumniekiem pirmoreiz atbraucu 2008. gadā. Jau gadus piecus te ir mana dzīvesvieta, ģimene, darbs. Te ir viss, kas man vajadzīgs!

Ilze Purpļeviča

Mani svētceļojumi

Domāju, ka katram tādi ir un piedien. Man tie bijuši vismaz trīs. Bērībā uz kapusvētīkiem Krievbirzē un ligošanu pie vecāsmātes, bet šajos laikos 15. augustā Dievmātes Marijas svētkos uz Aglonu. Šoreiz izvērstāk par Līgo un Jāņu dienu.

Atmiņas par to labi stāv prātā varbūt arī tāpēc, ka tas bija Hruščova atkušņa laiks, kad PSRS komunistiskais režīms maķentiņ liberalizēja vienotās padomju tautas veidošanas režīmu, pieļaujot vienu otru „atmirstošu” buržuāzisko nāciju tautas tradīciju. Arī Jāņus.

Mūsu ģimenē tie bija lieli svētki. Tēvs Jānis, brālis Jānis, bet vecaimāte Annai Līgo dienā – 23. jūnijā bija dzimšanas diena. Šogad viņai jau 130! Atceros, ka viņa ļoti rūpīgi bija gatavojusies šai dienai. Istabās „Mežārēs” (tautā vēl tagad saka – „Graudniekos”) grīdas bija bagātīgi nokaisītas sagrieztām smaržīgām kalmēm (skalbēm), sasiets siers, izcepta maize. Spilgti atmiņā tas, ka uz svētku galda pirmo reizi ieraudzīju lielu blōdu ar sviestu. Pamanījusi manas izbrīnā ieplestās acis, iespējams, ka arī muti, vecāmaite garšīgi smējās. Ar sviestu bija pāriesta liela bieziņa blōda...

Atceros kopēju ugunsroku, pie kura sanāca daudz, daudz Krievbirzes ciema ļaužu. Mazu atkāpiti izdarot, gribu bilst, ka ļoti uzteicamu tradīciju kopj mūsu pagasta pārvaldes priekšnieks A. Šķēla kungs, pulcējot tautu šajos svētkos savā namā „Iecelniekos”.

Toreiz (vienreiz) ugunskurs bija uz mana vectēva Augusta zemes (bijušās). Tauta lielā riņķī stāvēja ap to, ligoja. Jā, dziedāja ilgi un dikti. Un vārdus dziesmām zināja! Alus, siers, arī tautas mūzika. Mans tēvs bija labs vijolnieks. Vispār Krievbirzē, arī citur Barkavas pagastā, bija daudz tautas muzikantu. Bet mēs, bērni, saplūkuši Jāņu zāles, man bija kalmju pušķis, joņojām un pērām pieaugušos līgotājus. Īpaši tos, kuri bija pa pāriem.

Bet reiz kādos Jāņos ugunskurs apdzisa... Nacionālkomunistu (berklaviešu) laiks bija beidzies. Viņus sodīja, jo šie komunisti ar Berklavu priekšgalā uzdroši-

nājās protestēt pret pārlieko migrantu iepludināšanu Latvijā no Krievijas un citām „brālīgajām” republikām, lai pamatnāciju pasargātu no rusifikācijas posta. Brāļi leiši bija gudrāki, paši stājās komunistos, ieņēma tur galvenos amatus, un Maskavas Kremļa diktātu, kā redzams šodien, izmantoja par labu savai – lietuviešu tautai.

Bet Latvijā iesūtītais, galvenais komunistu līderis pārkrievojies Sibīrijas latvietis A. Pelšs cītīgi „nodzēsa” līgo liesmas. Atceros, ka tovasar 23. jūnija vakarā Degumnieki bija tumši. Partorgam, skolotājam Jānim Kozulim bija jābraukā riņķī ar velosipēdu un viss jānovērš. Taču viņš bija gudrs cilvēks, darīja to formāli, un nebija jau arī ne ugunsroku, ne līgo dziesmu. Taču mēs, puikas, „Lāzās” (bijuši skolotāju māja) iecirtāmies. Sakūrām milzīgu sārtu, ligojām cik spēka. Diemžēl, cik jau tālu skats meta, tas „Cērpelniekos” (toreiz) bija vienīgais Jāņu dienas pārkāpums. Represiju nebija, vecāki norobežojās. Ja tas tā būtu bijis attiecībā uz visām blēņām...

Bet jau pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados kompartija pagura – kolektīvi ligoja kolhozos un padomju saimniecībās. Atceros spilgtus Līgo svētkus „Ozoliņos”, kur ražošanas iecirkni vadīja manas krustmeitas māte Anastasija Tropa. Un ir patiesi žēl, ka viņai šie Jāņi būs pirmie bez dzīvesdrauga Jāņa...

Bija lielisks, strādīgs cilvēks, bērībā mācīja mani braukt ar smago kāpurķēžu traktoru. Un vēl viena atkāpīte.

Pēc kara traģisks bija viņa ģimenes liktenis. Jāņa tēvs Matīss (tagad viņa vārdu tālāk nes mazmazdēls) bija lielais tautas „ienaidnieks” – aizsargs. Viņam nācās bēgt. Bet zemes paradīzes solītāji – staļiniskā režīma īstenotāji, pusauzdi Jāni ar māti Veru (viņa bija „Plienos” mūsu auklīte – stingra, bet taisnīga) izdzina no mājām „Cērziniekos”. Ej, kur gribi! Un tā četrus gadus bez sava jumta. Kādu brīdi viņi dzīvojuši arī pie mana vectēva Augusta. Taču Jānis ar māti, kā jau īsti latvieši izturēja. Veras tante nodzīvoja ilgu, ilgu mūžu – pāri 90 gadiem. Nu

ar dēlu Jāni blakus atdusas lai mūžīgā Dieva svētībā... Taču tālāk lai rit gaišāka toņkārtā.

Jāņi „Ozoliņu” ražošanas iecirknī. Anastasija bija ļoti viemilīga namamāte, kad ierados tur ar dažiem studiju biedriem. Jāņu mūsu vidū nebija, toties „Ozoliņos” līgotājiem palīdzēja Jāņa Gavara (dzejnieks) kapella. Lieliska bija (ir) viņa dzeja un arī vijoles spēle. Gavara kungs bija mans pirmais konsultants. Un ko tur slēpt – ilgi, ilgi viņš par maniem pantiem nevarēja pateikt neko labu. Taču reiz gan viņš man teica: „Jā, Jūlij, tas ir dzejolis!”. Un tas notika kaimiņa Jura Čevera kāzās. Jā, pie viena – lai skaiti Jāņi Jura brālim Jānim! Kāzas bija jaukas. Un Dievs svētījis „Sauleskalna” mājas ar brangu bērnu pulciņu, un paralēlēs runājot, vasaras saugrieži taču ir auglības svētki arī.

Bet vēl par „Ozoliņiem”. Nevar izstāstīt to brīnumaino nakti līdz saullēkam. Varbūt īsi par vienu mazu blēdību. Kāds onkulis mūs, studentus, pazobojā, ka mēs tur Jelgavā neko nemācoties, bet mēs tiko bijām nokārtojuši latīņu, vācu un angļu valodas ieskaites. Tāpēc arī devām pretī, sak, mēs protam trīs valodas. Lai parunānot. Runājām arī, kas nu kuram galvā. Onkulis aplkusa tādās kā pārdomās. Kad esu garām „Ozoliņiem”, allaž tur esošai postažai pāri kā mālonītis ar zelta maliņu pārslīd skaitās atmiņas par šiem Līgo svētkiem. Bet pirmskara „Ozoliņos”, kur bijusi viena no labākajām lauku saimniecībām Vidzemē, nav grūti iztēloties, kā tad tur svinēja vasaras saulgriežus!

Laiki nāk un aiziet. Kaut ko zaudējam, kaut ko iegūstam. Kā bija vakar, tā nebūs vairs rīt. Vienā ūdenī divreiz neiekāpsi. Taču pašu galveno mums latviešiem – latvietību gan nevajadzētu pazaudēt. NEKAD!

Lai Līgo un Jāņu tradīcijas palīdz tautai šai zemes dzīves uzdevumā!

„Vidzemnieku” sešas rozes

Mūsu valsts robežu (arī etnogrāfisko) dalītāji jau izsenis bieži demonstrējuši primitīvu birokrātisko aprobežotību. Manuprāt, arī pēdējā novadu riktē daudzviet, atvainojiet, ir sapurgāta.

Taču šoreiz ne par to. Lubāns, kuru mierīgi varēja „piegriezt” Vidzemei, jo Latgalei pieder Rāznes ezers. Taču nē – Vidzemes un Latgales robeža „novilkta” slapjā vietā – pāri ezeram. Lai nu kā, bet tālāk vidzemnieku un latgāliešu šķirtne iet gar „Iecelnikiem”, tad „Strudzēniem”, „Krievbirzi”, „Lielmežniekiem” un „Stūrmežu”. Apstāšos „Strudzēnos”. Reiz tas bija vidēji liels ciems. Šodien – tukšs. Izņemot Kokara kunga bišu dravu un saimniekošanu uz zemēm tēva māju vietā uzceltā, ja nemaldos, vieglākas konstrukcijas būvē. Ir arī „Vidzemnieku” akmens kūts siena – drupas. Nosaukums radies varbūt tādēļ, ka saimnieka Jāņa Tropiņa 12 hektāri zemes pienāca Vidzemes sliksnim. Fotoattēlā redzama „Vidzemnieku” pirmā māja ar salmu jumtu.

Un kā jau Jāņu svētku noskaņā, varam arī šim Jānim uz to saulīti sūtīt skaistas ligošanas vēlmes. Jānis Tropiņš bijis ļoti prasmīgs zemkopis. Pie viņa pēc padoma dažkārt braukuši pat agronomi no pagasta centra Barkavā. Arī Kārļa Ulmaņa vairākas pateicības par lieliskām linu un citu kultūru ražām ir spilgts apliecinājums par inteliģentu latvieti – latgalieti. Viņš pratis arī citus ar zemi nesaistītus amatus. Nav izslēgts, ka Jānim dzīves cīņā prasmi un spēku iemācīja viņa māte Zole. Viņa bijusi no Zaharu dzirnavu dzimtas „Lielmežniekos”. Gudra, stipra sieviete visā, ko prasīja gan pavadars, gan laidars, gan tīrums. Radniecības saites šos Tropiņus, starp citu, vieno arī ar manu klasesbied-

„Vidzemnieki” ap 1923. gadu.

ru Pēteri Tropiņu.

Arī laulība ar Annu Jānim Tropiņam bija laimīga. „Vidzemniekos” šūpulis kārts sešām meitām. Ar visu 12 hektārus doto ne pārāk lielo rocību, netika želota nauda meitu skološanai. Plašāks materiāls par šo dzimtu būs lasāms „Tāvu (tēvu) zemes kalendārā – 2015”. Viena no meitām Elza (Elizabete) Tropiņa-Šķēle bija manas mātes skolniece un mana skolotāja. Atceros, ka viņai Degumnieku skolā bija jāvada pionieri. Braucām uz Madonu mācīties pūst pionieri tauri un sist bungas. Ne bērni, ne skolotāja bija pie vainas, ka vajadzēja darīt to, par ko saka – tukša muca tālu skan!

Pirms pāris gadiem satiku Tropiņu vecāko meitu Alvīni (Albīna) Tropiņu – Nagli. Tagad jau viņa pie Dieviņa. Viņa dzīvoja man kaimiņos – vectēva Augusta brālī Jāņa bijušās mājās, kuras nu oficiāli nosauktas par „Grau-

dumniekiem”. Mani ieraugot, viņa bija pārsteigta: „Jūlīt, kā tu esi novecojis!” Abiem bija jāsmejas, jo Alvīnes kundzi pirms tam biju redzējis ap 1967. gadu, kā 18-gadīgs zēniņš. Viņa arī atcerējās, ka sliktā laikā ejot no Čērzinieku skolas uz mājām „Strudzenī”, mana vecmāte vienmēr saukusi iekšā sasildīties vai pārļaut lietū.

Visbeidzot daži teikumi par šo pagājušā gadsimta pirmās puses (apmēram 1923. gads) foto no skolotājas Elzas Tropiņas arhīva. Būtibā par šo foto varētu uzrakstīt stāstu vai skaistu dzejoļu. Jānis Tropiņš ar baltu zirdziņu, kam loks izpušķots, jūgtā droškā savos „Vidzemniekos” ievēd sievu Annu, lai laimīgā, bet grūtā, kā jau zemnieks, ģimenes dzīvē izlolotu sešas rozes – meitas. Bet savai skolotājai novēlu labu, labu veselību. Un arī skaistus Līgo, jo arī viņai ir dēls Jānis.

Neiznīciniet vēsturi!

Vispirms fantāzija. Ideāli būtu, ja Degumnieku vecajā skolas ēkā ierīkotu pagasta muzeju. Protams, ar laiku mērogi varētu palielināties. Lai nu kā, bet mūsu tēvu novadiņš ir bagāts ar pagātnes vēstures liecībām. Lai nosaucam kaut dažus izcilu cilvēku vārdus – O. Kalpaks. E. Dārziņš (savulaik mācījies Rupsalas skolā), ģenerālis Zemitāns, kurš Lubāna klānos neganti cīnījās pret lielniekiem 1. Latvijas brīves izkarošanā un vēsturnieki viņa nopelnus šajā svētajā darbā nevērtē zemāk par O. Kalpaka nopelniem. Un vai paliekošu vietu muzejā nav nopelnījusi mūsu rakstniece Keļina Klāna? Un ik katrs, kurš teitan dzīvojis pirms

gadu desmitiem, simtiem, cēlis, veidojis mūsu šodienu, līcis tai pamatus. Vai to vajadzētu iznīcināt?

Kad kāda inteliģenta kundzīte man stāstīja, kā aiz citu nedomāšanas, viņa zaudējusi savu senču izcilas relikvijas – foto, darba rīkus un citas vērtības, man šausmās mati sacēlās stāvus. Bet beigts ir beigts... Tāpēc nesteigsimies katru senu dzelzs vai koka gabalu (rīku) mest krāsnī vai nodot lūžņos. Dodiet tos vēstures entuziastiem un gan jau tādu netrūkst ne Degumniekos, ne Ošupē, ne citur pagastā. Starp citu, ja pareizi atceros, Degumniekos bijusi arī spēcīga mazpulku kustība, iespējams, ka skolas muzejā par to ir stāstīts un

parādīts.

Atcerēsimies – Latvijas valsts sākas ar novada, pagasta, zemnieku saimniecības un katras ģimenes pagātni, tagadni un iet uz nākotni. Tālab jau pirmās Latvijas laikā vēsturi mācīja, sākot ar savu pagastu, apriņķi, tad „gāja” uz Latviju un pasauli.

Lai Dievs mums dod skaidras sirdis un acis redzēt, saglabāt savas valsts, novada, pagasta, ģimenes sākumus, to bez kā grūti iedomāties Latvijas nākotni – mūsu mazmazbērnu dzīvi.

Jūlijs Augusts Trops

Redaktores piezīme: par rakstu saturu atbild autors

Svarīga informācija vecākiem un viņu bērniem par darbu vasaras mēnešos

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) atgādina, ka skolēniem, kuri vēlas strādāt vasaras mēnešos, un viņu vecākiem ir jāņem vērā vairāki nosacījumi, kas saistīti ar nodokļu maksāšanas kārtību un atvieglojumu par apgādībā esošām personām piemērošanu.

Lai novērstu nepatīkamo situāciju, ka vecākiem valstij jāatmaksā bērna nodarbinātības laikā nepamatoti piemērotie nodokļu atvieglojumi, turpmāk tiklīdz skolēns uzsāks darba attiecības, bērna atrašanās vecāka apgādībā tiks automātiski pārtraukta. Savukārt pēc tam, kad skolēns būs pārtraucis strādāt, vecākiem pašiem bērns būs jāatjauno apgādībā. Atgādinām, ka no 2014. gada 1. jūnija tas ir izdarāms elektroniski, izmantojot VID EDS.

Nodokļu nomaksas nosacījumi ir atkarīgi no tā, kāds nodokļu režīms ir skolēna darba devējam – 1) vispārējais nodokļu maksāšanas režīms, 2) darba devējs ir mikrouzņēmuma nodokļa maksātājs vai 3) lauksaimnieks.

Vispārējā nodokļu maksāšanas režīma gadījumā, skolēnam sākot strādāt:

- no algas darba devējs maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli 24 % un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 34,09%.

10,50% darbaņēmēja sociālo iemaksu daļu darba devējs ietur no skolēna algas, savukārt 23,59 % sociālo iemaksu daļu darba devējs maksā no saviem līdzekļiem. Sociālās iemaksas neveic, ja skolnieks ir jaunāks par 15 gadiem;

- skolēnam, kurš ir nodarbināts vasaras mēnešos, ir tiesības algai piemērot arī iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu 75 eiro apmērā;

Piemēram, ja saņemamā atlīdzība ir 350 eiro un ir piemērots neapliekamais minimums 75 eiro, tad skolēns pēc nodokļu nomaksas saņem 256,07 eiro.

Atgādinām, ka VID mājas lapā ir pieejams algas kalkulators, ar kura palīdzību ikviens ātri un ērti var aprēķināt darba algas apmēru pēc nodokļu nomaksas.

- algas nodokļa grāmatiņa nav obligāta, bet tā dod tiesības darba devējam, aprēķinot nodokļus, piemērot skolēna algai neapliekamo minimumu 75 eiro.

Lai saņemtu algas nodokļa grāmatiņu, skolēnam jāvēršas VID ar iesniegumu algas nodokļa grāmatiņas saņemšanai. To var izdarīt gan elektroniski, izmantojot Elektronisko deklarēšanas sistēmu (EDS), gan papīra formā VID klientu apkalpošanas centrā.

- vecākiem periodā, kamēr skolēns ir nodarbināts, drīkst piemērot atvieglojumu par apgādībā esošo personu 165 eiro apmērā tikai gadījumā, ja skolēna alga ir mazāka par 165 eiro mēnesī pirms nodokļu samaksas; ja alga ir lielāka, atvieglojumu piemērot nevar.

- tiklīdz skolēns uzsāks darba attiecības, apgādība tiks automātiski pārtraukta. Taču, ja skolēna ienākumi nepārsniegs 165 eiro mēnesī vai skolēns pārtrauks strādāt, vecākiem

pašiem būs jāatjauno bērns apgādībā.

Ja skolēns vasaras laikā strādā pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja:

- no skolnieka ienākuma darba devējs – mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs – neietur sociālās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli, bet tie veido daļu no mikrouzņēmumu nodokļa, ko darba devējs maksā no sava saimnieciskās darbības apgrozījuma;

Piemēram, ja saņemamā atlīdzība ir 350 eiro, tad summa, ko saņems skolēns, būs tieši 350 eiro.

- periodā, kamēr skolēns ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbinieks, viņš nevar atrasties vecāku apgādībā un vecāku gūtajam ienākumam nevar tikt piemērots atvieglojums par apgādībā esošu personu 165 eiro apmērā;

- tiklīdz skolēns uzsāks darba attiecības mikrouzņēmumā, apgādība tiks automātiski pārtraukta.

Atgādinām, ka no 2014. gada 1. jūnija informācija par apgādībā esošām personām elektroniskajā algas nodokļa grāmatiņā personai jānorāda pašai, izmantojot EDS (algas nodokļa grāmatiņas sadaļā „Apgādājāmie”, nospiežot spiedpogu „Pievienot apgādībā esošu personu”) vai arī iesniedzot par to paziņojumu papīra dokumenta veidā jebkurā VID klientu apkalpošanas centrā.

Ja skolēns vasaras laikā saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu, strādājot lauku darbos (augļkokū, ogulāju un dārzenū sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzenū);

- gūtajam sezonas laukstrādnieka ienākumam tiek piemērota nodokļa likme 15%, bet ne mazāka kā 0,70 eirocenti katrā nodarbinātības dienā;

Piemēram, ja kopējā saņemamā atlīdzība par mēnesi ir 350 eiro un nevienā no dienām tā nav mazāka par 4,70 eiro, tad ienākums, ko saņems skolēns pēc laukstrādnieku ienākuma nodokļa nomaksas, būs 297,50 eiro.

- vecāki saglabā tiesības piemērot atvieglojumu par apgādībā esošo bērnu 165 eiro apmērā, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem un saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu.

Plašāka informācija gan par skolēnu darbu vasarā, gan par elektroniskajām algas nodokļa grāmatiņām pieejama VID mājaslapas sadaļā „Elektroniskā algas nodokļu grāmatiņa”, bet par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli - metodiskajā materiālā „Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodoklis”.

Jautājumu un neskaidrību gadījumā aicinām iedzīvotājus zvanīt uz VID Informatīvo tālruni 1898 (pēc 2014. gada 3. jūlija – 67120000), konsultēties ikvienā VID klientu apkalpošanas centrā vai arī sūtīt savu jautājumu, izmantojot VID mājaslapas sadaļu „Uzdot jautājumu VID”.

Evita Teice-Mamaja,
VID Sabiedrisko attiecību daļas galvenā speciāliste

*Dziesmiņa, dziesmiņa, paliec
Vienmēr un visur man klāt.
Kopā ar tevi es būšu
Laimīgs un pasargāts.*

5. maijā Indiras un Rolanda Balto ģimenē piedzimusi meitiņa Amanda Gabriēla.

APSVEICAM!

Ošupes pagasta pārvalde

Mums ir tieksme noticēt visam, ko saka, it īpaši, ja ir skaisti pateikts.

(A. Frakss)

Bagātība mūs neatbrīvo no rūpēm – tā tikai nomaina vienas rūpes ar citām.

(M. Montens)

Slinkums uz priekšu kuļas tik lēni, ka nabadzība to ātri panāk.

(B. Franklins)

9. klašu izlaidumi

Meirānu Kalpaka pamatskolā
13. jūnijā plkst. 18.00

Lubānas vidusskolā
14. jūnijā plkst. 17.00

LĪDZJŪTĪBAS

*Katrai skaņai ir izskaņa.
Katram mūžam savējā balss.
Kad pārtrūkst skanošās stīgas,
Tad izlīs viss dzīves kauss.*

Iv. Kokle-Līviņa/

MIRIS:

Anatolijs Ernstbergs
(26.10.1952. – 29.05.2014.)

Kapusvētki

Kapusvētki Krievbirzes kapos
5. jūlijā plkst. 11:00

Izdod Ošupes pagasta pārvalde

Degumnieki. Tel. 64829604

Reģ. apl. Nr. 1640

Atbildīgā par izdevumu **Ilze Purpļeviča**
Tel. 22451599

E-pasta adrese: ilze.purpļevica@inbox.lv

Iespiests SIA „Erante” tipogrāfijā

Tel. 64860983, 65230116

Tirāža 500 eks.